

Delegering af opgaver - Personalets kompetencer

(sundhedsloven § 138)

Instruks

<p>Borgermålgruppe: Alle borgere der modtager indsatser i henhold til sundhedslovens</p> <p>Gældende for: Medarbejdere, Sundhed og Omsorg Medarbejdere, HOPS Medarbejdere, Private leverandører Medarbejdere, Børn og Familie</p>	<p>Gældende fra: Juli 2020</p> <p>Revisionsdato: Januar 2023</p> <p>Næste revisionsdato: Januar 2025</p>	<p>Udarbejdet af: Arbejdsgruppe for instrukser</p> <p>Godkendt af: Styregruppe for instrukser</p>
---	---	---

Formål

For at sikre, at den rette faglighed varetager de rette opgaver, er det i denne instruks beskrevet hvornår social og sundhedsassistenter, samt sosu-hjælper/pædagoger og terapeuter kan varetage en sundhedsopgave enten som en rammeopgave eller en individuelt borgerspecifik videre delegation.

Elever og studerende kompetenceforhold er ikke beskrevet i denne instruks.

Definitioner

Hvilke opgaver er omfattet

Opgaver, som er omfattet af reglerne om delegation, er som udgangspunkt lægeordnede. Fælles for disse opgaver er, at de skal være beskrevet og udredt i de sygeplejefaglige optegnelser af faguddannet personale.

Definition på rammeopgaver

Rammeopgaver er en basiskompetence/ generel kompetence hos en faggruppe, hvor funktionslederen/teamlederen skal sikre sig, at hver fagperson er kompetent til at udføre disse opgaver, da ikke alle rammeopgaverne er omfattet af de enkelte faggruppers grunduddannelse.

Det er derfor funktionslederens/teamlederens ansvar, at medarbejdere får nødvendig vejledning og undervisning, således alle kan varetage rammeopgaverne.

Definition på videre delegering af opgaver (individuel delegering af borger- specifik opgave)

Videre delegation er individuelt delegerede opgaver relateret til en konkret borger:

Videre delegation kan foregå fra:

- Sygeplejerske til social- og sundhedsassistent eller social-og sundhedshjælper/pædagog/terapeut
- Social- og sundhedsassistent til social- og sundhedshjælper/pædagog/terapeut.

En individuelt delegeret opgave kan ikke videre delegeres.

Ansvar og kompetencer

Sygeplejersker i Struer Kommune har kompetence til at varetage alle opgaver i henhold til § 138, som er beskrevet i "Indsatskatalog - Sygeplejen", samt bilag i denne instruks.

Sygeplejersker skal dog frasige sig opgaver, som de ikke er oplært eller instrueret i.

På bosteder og plejeboliger forekommer visse opgaver sjældent, f.eks. IV-antibiotika, alvorlige tryksår osv. Derfor vil hjemmesygeplejen skulle varetage opgaver på både plejeboliger og bosteder, samt oplære sygeplejersker og assistenter på plejeboliger og bosteder i komplekse sygeplejeopgaver.

De delegerede sundhedslovsopgaver er forankret i lov om hjemmesygepleje

Opgaven forbliver således en sygeplejeopgave, uanset hvilken organisatorisk enhed der udfører opgaven.

Rammeopgaver og individuelt delegerede opgaver

Den fagperson som overdrager opgaven enten en rammeopgave eller en individuelt delegeret opgave har ansvar for:

- at det er hensigtsmæssigt og forsvarligt at overdrage opgaven. Det dokumenteres i EOJ, at opgaven er udredt og overdraget.
- at der ved individuel delegering, afklares om medarbejderen er i stand til at varetage opgaven, ud fra en vurdering af den enkeltes personlige og faglige kompetencer
- at der ved individuel delegering udfyldes elektronisk videredelegeringsskema

Den delegerende person kan ikke pålægges ansvar for, at hans/hendes instruktion ikke bliver fulgt.

Fagpersonen, der modtager opgaver, er ansvarlig for:

- at sige til hvis vedkommende har brug for undervisning eller instruktion
- hvis opgavens art eller kompleksitet ændrer sig, skal der meldes tilbage til den sygeplejefaglige/sundhedsfaglig ansvarlige
- at opgaven udføres i henhold til instruktion

En individuelt delegeret opgave må ikke videredelegeres.

Funktionsleder/Teamleder er ansvarlig for:

- Drøfte og godkende individuelt delegerede opgaver
- At kompetencerne til at varetage rammeopgaver er til stede i personalegruppen

Ufaglærte medarbejdere/andre faggrupper

Det er funktionslederens/teamlederens ansvar at vurdere om ufaglærte eller andre faggrupper kan opnå kompetence svarende til sosu-hjælper.

Fremgangsmåde- individuel borgerspecifik delegation

Individuel delegation for social- og sundhedsassistenter (videredelegation)

Det er kun sygeplejersker, der kan foretage individuel delegation (videredelegation) til social- og sundhedsassistent.

Den individuelle delegation, foregår ud fra princippet:

- Teoretisk gennemgang af opgaven (undervist/ vejledt).

- Observere og vejlede medarbejder når denne udfører opgaven (udført under vejledning).
- Observere medarbejderen udfører opgaven selvstændigt (udført selvstændigt).

Individuel delegation for social- og sundhedshjælpere/pædagoger/terapeuter

(Videredelegation)

Det er kun assistenter og sygeplejersker, der kan foretage individuel delegation (videredelegation) til social- og sundhedshjælpere/pædagoger/terapeuter.

Der anvendes elektronisk delegeringsskema.

Den individuelle delegation, foregår ud fra princippet:

- Teoretisk gennemgang af opgaven (undervist/ vejledt).
- Observere og vejlede medarbejder når denne udfører opgaven (udført under vejledning).
- Observere medarbejderen udfører opgaven selvstændigt (udført selvstændigt).

Dokumentation

Skemaet til individuel borgerspecifik videredelegation findes i den elektroniske journal og anvendes på følgende vis:

Vælg den borger der skal laves en videredelegation på.

- Gå til Data
- Vælg Tabel – ”Videredelegering -individuelle borgerspecifikke opgaver”
- Vælg Tilføj Skema – placeres altid i FSIII forløb
- Udfyld skema (fritekst – angiv faglig uddannelse)

Referencer og lovgivning

[Vejledning om udfærdigelse af instrukser](#)

[Bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp \(delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed\)](#)

Oversigt over hvilke opgaver der kan udføres som **rammeopgave** (Generel basiskompetence) eller **individuel borgerspecifik delegation**.

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
Sygeplejefaglig udredning	Sygeplejefaglig udredning Se indsatskatalog	Nej	Ja, kun pleje-bolig og bosteder	Nej	Nej	Ja, kun bosteder	Nej
Opfølgning	Opfølgning på sygeplejefaglige områder Se indsatskatalog	Nej	Ja, kun pleje-bolig og bosteder	Nej	Nej	Ja, kun bosteder	Nej
Koordinering	Koordinering (af sundhedsfaglige områder) Se indsatskatalog	Nej	Ja, kun pleje-bolig og bosteder	Nej	Nej	Ja, kun bosteder	Nej
Anlæggelse og pleje af kateter	RIK/SIK -Mænd (Engangskateter)	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja, kun bosteder
	Anlæggelse af permanent kateter – Mænd	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
	RIK/SIK - Kvinder (Engangskateter)	Nej	Ja	-	Nej	Ja, kun bosteder	Ja
	Anlæggelse af permanent kateter – kvinde	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
	Kateterskyl	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja
	Observation og pleje af kateter (inkl. tømning af pose)	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
	Skift af forbindelse og pleje af hud ved indstikssted topkateter	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
	Pleje af nefrostomikateter	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
Behandling med ortopædiske hjælpemidler	Behandling med ortopædiske hjælpemidler	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja
Behandling/ pleje af hudproblem	Se indsatskatalog og instruks	Ja	Ja	-	Ja	Ja	-

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
Behandling og pleje af mave-tarmproblem	Vejledning om kost, væskeindtag, fysisk aktivitet og gode toiletvaner <i>Oprettes som SUL-ydelse i komplekse tilfælde</i>	Ja	ja	-	Nej	Ja, kun bo-steder	Nej
Cirkulations-behandling	Anlæggelse af stumpforbinding	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Blodtryk og puls	Ja	Ja	-	Nej	ja	Ja
	Vægtmåling/observation af væskeophobning	Ja	Ja	-	Nej	ja	Ja
Dialyse	Dialyse	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
Drænpleje	Drænpleje	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
Ernæringsindsats	Ernæringsindsats	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja
	Blodsukker	Ja	Ja	-	Nej	Ja, kun pleje-bolig	Ja
	Vægtmåling over/undervægt	Ja	Ja	-	Ja	Ja	-
Forflytning og mobilisering	Forflytning og mobilisering	Ja	Ja	-	Nej	Ja	Ja
	Faldudredning	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Nej
Iltbehandling	Saturationsmåling	Nej	Ja	-	Nej	Nej	Ja
	Skift og rengøring af iltkatetre og andet udstyr	Ja	Ja	-	Nej	Ja	Ja
Inkontinensbehandling	Kontinensudredning og bevilling af hjælpemidler	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
	Blærescanning	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
Intravenøs medicinsk behandling	Alle opgaver i forbindelse med intravenøs behandling varetages kun af sygeplejersker med kompetencer inden for intravenøs behandling	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Fjernelse af kemopumpe							
Intravenøs væskebehandling							
Kompressionsbehandling	Anlæggelse af flerlagsbind	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
	Anlæggelse af komprimerende zinkbehandling	Nej	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
	Hjælp til kompressionsstrømper På- og aftagning	Ja	Ja	-	Ja	Ja	-
	Hjælp til kompressionsbind På- og aftagning	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja
	Opmåling til kompressionsstrømper (varetages kun af speciale-sygeplejerske)	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Medicin-administration	Medicingivning Udlevering af doseret medicin	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
	PN- medicinering - i tabletform <i>Følgende p.n medicin kan individuelt videredelegeres til social- og sundhedshjælpere, pædagoger og terapeuter:</i> <ul style="list-style-type: none"> Svage smertestillende præparater 	Ja	Ja		Nej	Nej	Ja* Se medicininstruks

Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
<ul style="list-style-type: none"> • Stesolid ved kramper • Nitroglycerin ved angina pectoris (hjertekramper) • Sovemedicin 						
<p>Injektion subcutant og intramuskulært – fast medicin "Injektion subcutant og intramuskulært"</p> <p>Alle der giver injektioner skal kunne varetage behandling med inj.adrenalin, medmindre det er lægelig vurderet at dette ikke er nødvendigt</p>	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja, kun bo-steder
<p>Injektion subcutant og intramuskulært – PN - medicin</p> <p>Det kan varetages af assistenter under forudsætning af, at en sygeplejersker har udredt og opstartet opgaven, samt beskrevet i handlingsanvisninger i hvilke situationer borger må få PN.</p>	Nej	Ja, kun plejebolig	Ja	Nej	Nej	Nej
<p>Injektion insulin – fast, samt insulin efter blodsuktermåling</p> <p>Bemærk! indsatsen visiteres som Injektion subcutant og intramuskulært.</p>	Ja	ja	-	Nej	Nej	Ja, kun bo-steder og plejebolig
<p>Øjendrypning</p> <p><i>Det er kun når der dryppes med et præparat at opgaven er ramme-opgave for sosu-hjælper etc.</i></p>	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
<p>AK-behandling, dispensering</p>	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Nej
<p>Medicinske plastre</p> <p><i>Det er kun plastre mod demenssygdomme der er rammeopgave for sosu-</i></p>	Ja	Ja	-	Nej	Ja, kun plastre mod demens-	Ja

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
	<i>hjælpere etc.</i>					sygdom	
	Vagitorier og suppositorier <i>Det er kun suppositorier der gives for afføring der er en rammeopgave for sosu-hjælpere etc.</i>	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
	Inhalationsmedicin	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
	Kontrol af dosisdispenseret medicin	Ja	ja	-	Nej	Nej	Nej
	Medicinske salver og cremer	Ja	ja	-	Nej	Ja Gruppe 1	Ja Gruppe 2-4
Medicin-dispensering	Medicindispensering Sidedosering <i>Omfatter alle procedure i henhold til medicininstruksen, samt opdatering af FMK</i>	Ja	Ja	-	Nej		Ja, bo-steder
Oplæring	Oplæring <i>Anvendes når borger skal lærer nye færdigheder i forbindelse med behandling af sin sygdom.</i>	Ja	Ja	-	Nej	Nej	Ja
Parenteral ernæring	Parenteral ernæring <i>- Skift af forbindelse ved indstikssted</i> <i>- Dispensering og administrering af ernæring</i>	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Pleje ved anvendelse af personlige hjælpemidler	Pleje ved anvendelse af personlige hjælpemidler	Ja	Ja	-	Ja	Ja	-
Psykiatrisk støtte	Psykiatrisk støtte	Ja	Ja	-	Nej	ja	Ja
Rehabilitering	Rehabilitering <i>Anvendes når tabte færdigheder skal genlæres</i>	Ja	-	-	Nej	ja	Ja

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
Respirationsbehandling	Behandling med CPAP-, PEEP- og BIPAP-maske <i>Inkl. Mundpleje</i>	Nej	Ja	-	Nej	Nej	Ja
Samarbejde med netværk	Samarbejde med netværk	Nej	Ja	-	Nej	Ja	-
Sekret sugning	Sekret sugning	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja, bosteder
Smertevurdering	Afdækning af smerteproblem	Ja	-	-	Nej	Ja	-
	Udredning af smerteproblem og identifikation af behov for smertelindring	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
Sondeernæring	Anlæggelse af sonde	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
	Skift af PEG-sonde	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
	Indgift af ernæring og væske via sonde – PEG	Ja	-	-	Nej	Ja	Ja
	Indgift af ernæring og væske via sonde – Nasal	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
	Skift af forbindelse og pleje af hud ved indstikssted - PEG	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-
Stomipleje Indsatsen omfatter typisk skift af pladesystem og pose/tømning af pose samt hudpleje	Vurdering/udredning af behov for stomiartikler og bevilling/bestilling	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
	Stomipleje <i>Herunder pladeskift</i>	Ja	Ja	-	Ja	Ja	-
	Poseskift	Ja	Ja	-	Nej	Ja	Ja
Subkutan væskebehandling	Subkutan væskebehandling	Nej	Ja	-	Nej	Nej	Nej
	Skift af subkutan kanyle <i>Samt anlæggelse af ny</i>	Nej	Ja	-	Nej	Nej	Nej

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
Særlig kommunikationsform	Særlig kommunikationsform	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Sårbehandling	Sårbehandling	Nej	Nej	Ja	Nej	Ja, kun bo-steder	Ja
	Kirurgisk sår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Diabetisk sår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Cancersår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Tryksår	Nej	Nej	Ja	Nej	kun bo-steder	Ja
	Artielle sår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Venøs/blandingssår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Traumesår	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
	Telemedicinsk sårbehandling	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
	VAC -behandling	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Trakeostomipleje <i>Indsatsen omfatter typisk skift af trakealkanyle, skift af forbindelse og pleje af hud ved indstikssted</i>	Skift af trakealkanyle	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
	Skift af forbindelse og pleje af hud ved indstikssted (Trakeostomipleje)	Nej	Ja	-	Nej	Nej	
Undersøgelse og måling af værdier	Undersøgelse og måling af værdier	Ja	Ja	-	Nej	Ja, kun bo-steder	Ja
	Måling af TOBS-værdier <i>Se samarbejdsaftale for Hjemmesygepleje/Hjemmepleje-leverandør</i>	Nej	Ja	-	Nej	Nej	Nej
Vurdering af søvnmønster <i>Indsatsen omfatter afdækning af evt.</i>	Afdækning af søvnproblem	Ja	-	-	Nej	Nej	Nej
	Udredning af søvnproblem og identifikation af behov for	Nej	ja	-	Nej	Nej	Nej

	Indsatser beskrevet i Struer Kommunes instrukser	Social- og sundhedsassistent			Social- og sundhedshjælper Terapeut Pædagog		
		Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation	Kompetencer via uddannelsen	Rammeopgave	Individuel borgerspecifik delegation
<i>søvnproblem og identifikation af evt. behov for særlig indsats</i>	særlig indsats						
Væske pr. os	Væske pr. os	Ja	Ja	-	Nej	Ja	-

Bemærk: Nogle af de beskrevne sygeplejeopgaver vil kun være beskrevet i Sygeplejens indsatskatalog §138.